

FUNDERINGAR KRING ETT GAMMALT KÄMPERSVIKSFOTO.

Familjen Hilmersson från gården Kämperöd.

Det gamla fotografiet ovan ifrån år 1913 visar familjen Hilmersson från gården Kämperöd, strax utanför Kämpersvik. På fotot ser man bl.a. bröderna Ivar, Jarl, Anders, Gustav och Lars Hilmersson. De övriga två bröderna, David och Hjalmar är inte med på fotot. Kanske är en av dem fotografen? Brödernas systrar, Alma, Olga och Annie är också med på gruppfotot.

När man ser det fina fotot på familjen kan man inte tro att de 4 år senare skulle råka ut för en mycket tragisk olycka, som även satt djupa spår ibland Kämpersviksborna. Bröderna Hilmersson var alla fiskare och hade hela sina liv haft havet som sitt levebröd. Jarl Hilmersson ägde jakten "Kämpan" - SD 430. Bröderna bildade ett vadlag som man kallades för "Vadlaget Kämpan" och jakten "Kämpan" användes som vadbåt. På grund av namnet på vadlaget kallades vadbåten för "Kämpa" i folkmun. (*Inte att förväxla med jakten "Valborg" - SD 593 som också kallades för "Kämpa", men det riktiga namnet kanske skulle varit "Kämpa II".*)

Vadlaget bestod av "Kämperödspojkarna" samt 3-4 män till, som var med "på part".

Vintern 1917 var mycket kall och isförhållanden längst Bohuskusten var besvärliga. "Kämpa" låg fast i Strömstads hamn pga. isläget. I slutet på februari hade man sågat upp en smal isränna från hamnen ut till öppet hav och eftersom sillfångsterna var

god beslöt vadlaget "Kämpan" att gå ut till "Säcken", norr om Strömstad för att prova på fiskelyckan. Vid 12-tiden på dagen den 28 februari 1917 fick man se stora mängder sill och vadlaget beslöt att lägga ut vaden. Senare på eftermiddagen gjordes däckat klart på vadbåten för att ta emot vaden och den stora sillfångsten, bl.a. ställde man ner en behållare med 25 kg karbid i skansen. Karbiden användes som drivmedel till lamporna ombord. Klockan 1 på natten den 1 mars 1917 hade man vaden och sillfångsten ombord. Vadlaget beräknade att man hade fått ca 300 hl sill i kastet och man beslöt att gå till Videbukten vid Säcken, strax norr om Lesund för att invänta morgonljuset. "Kämpa" var nu mycket tungt nedlastad och Lars Hilmersson började misstänka att jakten var läck, eftersom man hade gått ut från Strömstad hamn i en smal isränna och kanske skadat fören eller bordläggningen vid vattenlinjen. Han ville kontrollera fören från skrovets insida. Klockan 3 på natten var "Kämpa" förtöjd i Videbukten och Lars tog med sig en lampa och gick ner i skansen för att inspektera eventuell läckor i fören. Just som han kommit ner i skansen inträffade en våldsam explosion. Hela däckat och bordläggningen revs upp på "Kämpa", och besättningsmännen kastades med våldsam kraft i havet, omgiven av ett stort eldhav. Gustav Hilmersson som vid explosionen befann sig i den mindre "kännebåten" (vadjulle) som också tillhörde vadlaget. Vadjullen var förtöjd i "Kämpa" vid explosionen och var nära att dras ner i djupet när hon sjönk. Gustav Hilmersson saknade en kniv för att skära av förtöjningsändan mellan "Kämpa" och vadjullen. Brist på en kniv slet Gustav av förtöjningstrossen med bara händerna och började ro runt på olycksplatsen och rädda sina nödställda kamrater. Han lyckades rädda alla utan Lars Hilmersson, som var försvunnen efter explosionen och "Kämpas" förlisning. Man rodde runt i mörkret i Videbukten, ibland vrakrester och sökte efter Lars, men tillslut beslöt man sig att ta sjövägen med jullen till Sandviken och söka hjälp. Sam Olsson i Sandviken tog hand om de skeppsbrutna med stor gästfrihet och gav dem torra kläder och mat. När allmänheten fick reda på olyckan på torsdag morgon, genom David Hilmersson avgick motorbåten "Artur" med besättning ifrån Strömstad till olycksplatsen vid Videbukten för att få mer kännedom om olyckans omfattning och försöka att hitta Lars Hilmersson. Vadlaget "Olivia" från Resö anmälde sig frivilligt att hjälpa till att ta upp "Kämpas" sillfångst och fiskeredskap från havet. Efter 3 timmars ihärdigt jobbande av vadlaget, lyckades man få upp ca 100 hl levande skarpsill, som senare såldes till fiskhandlare Carlsson & Baatz i Strömstad för 1800 kr. När "Kämpas" söndersprängda däck befriades från vaden och lyftes upp från botten upptäckte man Lars Hilmersson döda kropp i vattnet. Kroppen bärgades och fördes till Strömstad med båt. Lars Hilmersson var bara 26 år gammal och ogift när han förolyckades. Han begravdes den 8 mars 1917 i Grebbestadskyrka.

Förutom Lars Hilmersson tragiska bortgång skadades två av "Kämpas" besättningsmedlemmar vid explosionen. En man fick krosskader i foten och den andre fick skador i ansiktet, dess bättre inga allvariga skador.

Förutom den oersättliga förlusten av en broder blev den ekonomiska bakslaget mycket stor för bröderna Hilmersson, eftersom jakten "Kämpa" och fiskeredskapen var oförsäkrade. Förlusten beräknades till mellan 14000 -15000 kr. Genom en solidarisk insamling ibland yrkesbröder, som startades av Axel Höjden i Bovallstrand, fick bröderna Hilmersson ett ekonomiskbidrag på 945 kr.

Explosionen ombord i "Kämpa" orsakades av karbid som kommit i beröring med vatten och där med bildat explosiva gaser. Med största sannolikhet droppade det vatten ner i skansen ifrån däckets och ner i behållaren där 25 kg karbiden förvarades. Explosiv gas bildades och exploderade när Lars Hilmersson gick ner i skansen med Lux. lampan (Antändningskälla) för att kontrollera att jakten inte var läck i fören. Den tragiska olyckan kunde ha orsakat mer människospill, om inte däckets varit täckt av vaden och sillfångsten, vilket dämpade explosionen. Det var också tur i oturen att explosionen inte inträffade ute på fångstplatsen vid "Säcken", utan nära land. Olyckan kunde ha förhindrats om behållaren som man förvarade karbiden hade haft ett tättslutande lock.

Jakten Kämpen - SD 430 och vadlaget "Kämpan". Vid "Kämpa's" explosion och förlisning bestod vadlaget av följande personer: Jarl, Hjalmar, Gustav, Lars och David Hilmersson. Harry Collin, Hans Alf, Fritz Nordgren, Gustav Joelsson samt Ernst Vesterlund

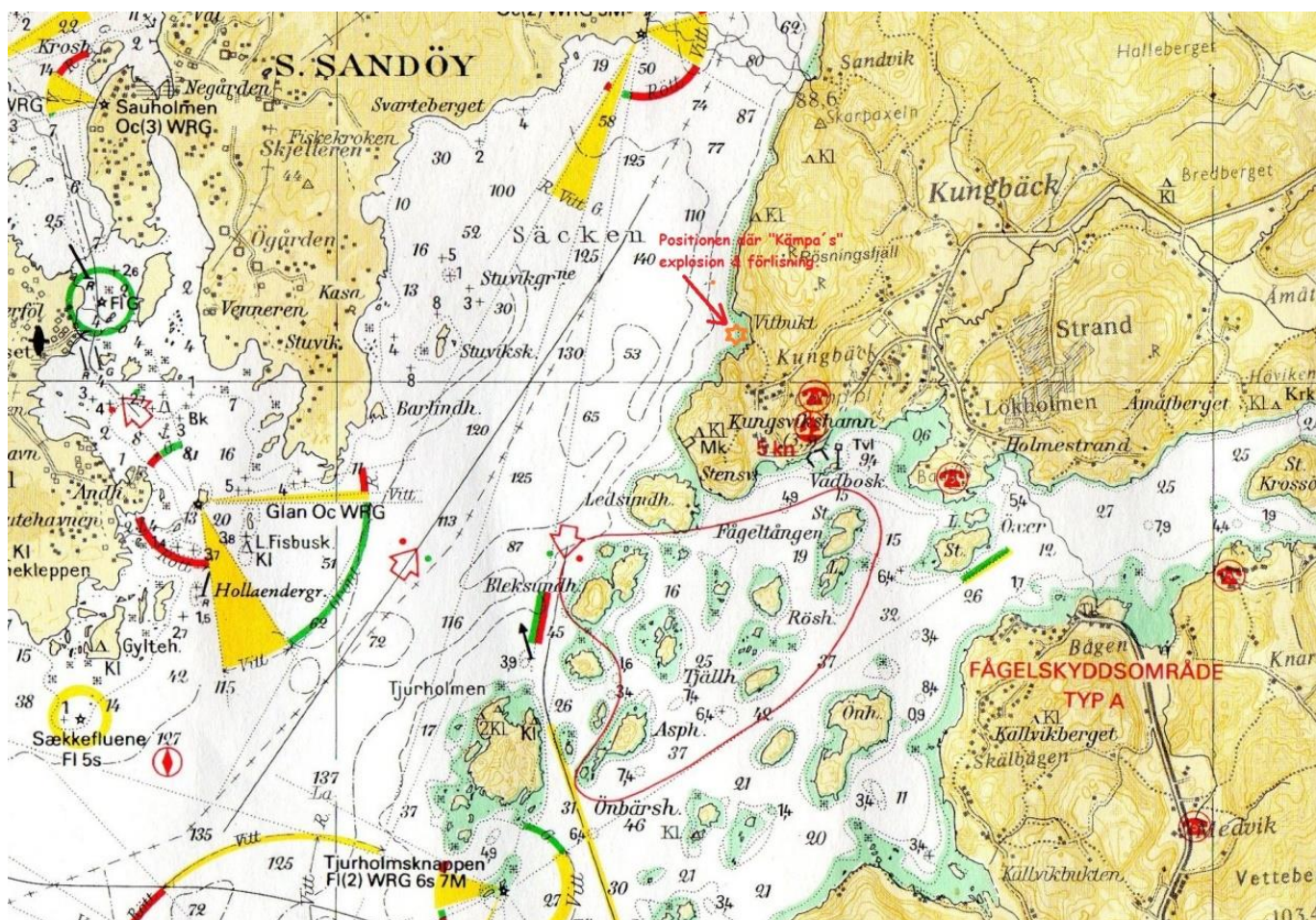
◀ "KÄMPA" ▶

KÄMPERSVIK

Fiskaren Gustav Hilmersson på äldre dagar.
Det var Gustav som slet av förtöjningsstroppen mellan den sjunkande
"Kämpa" och vadjullen, med bara handkraft!

Sjökort över "Säckens", norr om Strömstad, som visar positionen där "Kämpa" exploderade och förläste den 1 mars 1917.

Bröderna Hilmersson föräldrahem på Kämperöd.

Av : Pelle Jansson, Kämpersvik.

kampersviksbatvarv@gmail.com

Källor: Norra Bohusläns tidning 1917-03-03 , 1917-03-07

Strömstads tidningen. 1917-03-01 , 1917-03-03, 1917-04-07

Strömstads museum.

Föreningen Framåts bildarkiv.

Sjökortet på "Säcken" kommer från Sjöfartsverket.

Fotnot: 1 hl = 100 Liter.

Nyhetsartiklarna är direkt avskrivna från Norra Bohusläns tidning och Strömstads tidningen från den 1/3- 7/4 1917. Där av det konstiga språket och stavningen.

